

Livsforlengende behandling

Spørsmål: Jeg hørte en gang på radio at det er mulig å reservere seg mot livsforlengende behandling ved sykdom. Kan du gi flere opplysninger om ordningen og hvordan dette ordnes?

Svar: Noen dør fredelig uten store plager. Andre kan ha smerter og pustevansker. Å forlenge livet kan da være i strid med pasientens ønske. En døende pasient har derfor i følge lov om pasient- og brukerrettigheter § 4-9 "...rett til å motsette seg livsforlengende behandling."

Med livstestamente menes en erklæring som bidrar til å avklare hva slags medisinsk bistand som en pasient vil ha - eller ikke ha – i livets slutfase. Man kan formidle sine tanker på ulike måter. Helsedirektoratet har nylig tilrådd at eventuelle ønsker om å ikke motta livsforlengende behandling blir notert i pasientjournalen. Følgende tekst er foreslått:

«Jeg ønsker ikke livsforlengende behandling dersom jeg er døende, dvs. er i en pågående dødsprosess og vil dø i løpet av kort tid, og jeg er ute av stand til selv å formidle et behandlingsønske.»

Et alternativ er å fylle ut et livstestamente utarbeidet av Landsforeningen Mitt livstestamente (livstestamente.org), dokumentet "5 valg for verdighet" eller man kan fritt formulere sin ønsker på et eget ark. Hvis livsforlengende behandling avsluttes, skal lindrende behandling videreføres, eller trappes opp. Man har rett til god smerte- og annen symptombehandling selv om den kan framskynde døden.

I lov om pasient- og brukerrettigheter § 4-9 står det videre at hvis en døende person er

”ute av stand til å formidle et behandlingsønske, skal helsepersonellet unnlate å gi helsehjelp dersom pasientens nærmeste pårørende tilkjennegir at pasienten ikke ønsker livsforlengende behandling, og ”helsepersonellet etter en selvstendig vurdering finner at dette også er pasientens ønske og at ønsket åpenbart bør respekteres.”

I følge den samme lovens § 1-3 er nærmeste pårørende ”

den pasienten selv peker ut. Dersom pasienten er ute av stand til å oppgi pårørende, skal nærmeste pårørende være den som i størst utstrekning har varig og løpende kontakt med pasienten, likevel slik at det tas utgangspunkt i følgende rekkefølge: ektefelle, registrert partner, personer som lever i ekteskaplignende eller partnerskaplignende samboerskap med pasienten, myndige barn, foreldre eller andre med foreldreansvaret, myndige søsken, besteforeldre, andre familiemedlemmer som står pasienten nær, verge eller hjelpeverge.”